

## Blekingegadebanden som flueknepperi?

Axel Bolvig

Du tør det ikke, sagde jeg til mig selv. Du kan ikke ene mand gå imod en enig dansk front sammensat af folk lige fra de litterære og journalistiske højborge til en tusindtallig fanskare. Og jeg blev da også virkelig glad, da jeg i julegave fik Peter Øvig Knudsens 'Blekingegadebanden. Den danske celle'.

PØKs bog rummer mange afslørende og relevante informationer. Den hviler på en omfattende research. Den er uomgængelig for forståelsen af dele af venstrefløjen. Så hvorfor ikke bare juble over julegaven. Hvorfor ikke lade mig opsluge i en folkelig begejstring.

Og så er bogen endog ledsaget af en række illustrationer. Dem bladrer jeg igennem og kommer hurtigt til spørgsmålet: illustrationer til hvad? Et fotografi fra 2006 af en baggård har flg. ledsagetekst: 'I gården bag postkontoret i Lyrskovgade på Vesterbro overfaldt medlemmer af Blekingegadebanden, klædt i dykkerdragter og gasmasker og bevæbnet med gaspistoler, to kvindelige postfunktionærer og forsvandt med posthusets pengebeholdning i september 1976' (Side 222-23). Det intetsigende fotografi er taget 30 år efter røveriet! I dets højre underbelyste forgrund anes profilen af en mand. Bevares, det skaber lidt mystik, men har intet med Blekingegadebanden at gøre. Der er formodentlig blot tale om fotografisk sjusk, hvilket fotografiets højre tredjedel vidner om.

Side 180-81 bringer endnu et fotografi fra 2006. Det drejer sig om det gamle vandtårn ved motorvejsudfletningen i Jægersborg. Billedteksten lyder: 'Fra et hjemmeværnsdepot i Jægersborg Vandtårn nord for København blev der stjålet blandt andet maskingeværer, panserbrydende geværer og maskinpistoler ved et uopklaret indbrud kort efter nytår 1973'. Som det fremgår af fotografiet var vandtårnet i 2006 omdannet til lejligheder! Visuel dokumentationsværdi rummer billedet ikke.

Nå, tænker jeg. Det er trods alt PØKs kæmpe indsats med det skriftlige og mundtlige kildemateriale, som er afgørende.

Et sted i den omfattende begejstrede medieomtale læser jeg: 'Peter Øvig Knudsen har i sit to-årige arbejde med bogen haft adgang til hele Blekingegadesagens store efterforskningsmateriale, ligesom han har talt med centralt placerede medlemmer af gruppen.' Kan man ønske sig mere? Det er jo forudsætningen for en solid historisk fremstilling.

Et andet sted i mediestrømmen noterer jeg: 'Den flotte modtagelse af bogen er på alle måder fortjent. Ikke mindst er det imponerende, at Øvig formår at fortælle både den lille historie om gruppen og den store historie om tiden - og samtidig lancere en række nye afsløringer.'

De forhold, som omtales i de to citater, antyder måske, hvorfor jeg – ene mand? - ikke kan lade mig opsluge i den kollektive begejstring. Den lille historie om gruppen og den store om tiden! Hvordan kan det mon lade sig gøre? Hurtigt kommer jeg til et forhold, jeg betragter som stort. Det kan koges ned til flg. citat fra bogen: 'Lederne i PET valgte at undlade at informere kollegerne i det københavnske kriminalpoliti om deres mistanker og efterforskning' (side 38). I stedet for en minutøs beskrivelse af vanskelighederne ved at åbne en hængelås til opbevaringsrummet for det store arkivmateriale, havde det for undertegnede været befriende med nogle uddybende kommentarer til forholdet mellem PET under ledelse af Hanne Bech Hansen og Per Larsen og kriminalpolitiet.

Det, der generer undertegnede mest, er 'den lille historie'. Det er helligbrøde at nævne det, men jeg synes at det skaber for meget flueknepperi i historien. Eller sagt lidt mere urbant, PØKs fremstillingsform ligger i mine øjne ret tæt på 1800-tallets måde at skrive historie på. En historiefremstilling 'med saks og lim'. Den består i omfattende direkte eller indirekte referater 'sakset' af et researchet kildemateriale og limet sammen i en fremstilling, hvilket måske nok kan resultere i en ny og undertiden interessant kommenteret kildesamling. Men er det en historisk fremstilling?

Det saks-og-lim metoden mangler, er faghistorikerens egne refleksioner og syntetiske fremstillinger, baseret på en metodisk, kritisk analyse af kildematerialet. At citere direkte eller indirekte fra runeindskrifter, Saxo, håndfæstninger, lovforordninger, Jens Otto Krags dagbøger, politiprotokoller eller samtaler med implicerede personer skaber ikke historiefremstilling, men en anderledes kompilation af et kildemateriale. At referere myriader af informationer fra et omfangsrigt kildemateriale skaber ikke overblik over det centrale emne, og heller ikke et forklarende tidsbillede. Og det er ærgerligt, da PØK jo mere end nogen andet sidder inde med dette overblik.

Lad mig bringe bare ét blandt mange eksempler på referatets petitesseagtige distraktioner i 'den lille historie'. Side 139-40:

KUF (Kommunistisk Ungdomsforbund) arrangerede i maj måned 1970 en plancheudstilling på Strøget i København. Det drejede sig iflg. PØK om én planche opstillet ved Klosterstræde. Læserne må undskylde det efterfølgende ret lange citat, men afsnittets omfang belyser årsagen til mine indvendinger imod bogen.

Planchen 'fortalte i tekst og billeder om det palæstinensiske folks kamp mod den israelske besættelsesmagt og gav hurtigt anledning til en del sammenstimling. Et par modstandere forsøgte sågar at vælte planchen.

'Ved middagstid ringede en betjent fra uropatruljen hjem til Politigården for at høre, om plancheudstillingen var lovlig anmeldt, da den "gav anledning til opløb og dermed ulempe for færdslen på strøgbanen", som det hed i en politirapport. Da ingen tilladelse tilsyneladende var udstedt, bad betjenten om forstærkning for at få planchen fjernet.

'Da et hold politibetjente kort efter ankom til stedet, kunne de konstatere, at opløbet nu talte op mod hundrede personer. De unge mennesker med planchen var begyndt at holde "meget provokerende taler om imperialismen, og flere af talerne fremkom med hårde angreb på jøderne. Disse taler gav anledning til flere ukvemsord og fyråb fra forbipasserende." ...

'Da politiets leder ikke kunne overtale de unge mennesker til at fjerne planchen frivilligt, tilkaldte han endnu et hold betjente fra politigården. Efter at have opfordret forsamlingen til at spredes gav han sine folk ordre til at fjerne planchen, men det var ikke så nemt: De unge mennesker satte sig til modværge, og der opstod almindelig tumult og håndgemæng. Endnu to hold betjente fra udrykningstjenesten måtte kaldes til stedet, før det til sidst lykkedes at få planchen bugseret ind i en politivogn.

'Et par unge mennesker nægtede dog stadig at fjerne sig, og en af dem råbte stærkt fornærmende gloser til politiet. Klokkeren 13.00 blev den 21-årige arbejdsmand på B&W, Jens Holger Jensen, derfor erklæret anholdt. Holger Jensen satte sig imidlertid voldsomt til modværge ved anholdelsen, og han slog ud efter betjentene, så en af dem fik sin kasket vippet af hovedet'...

Det er fandeme uhyggeligt! Ordlyden emmer af en indberetningsrapport. Jeg ser dramaet for mig: en kasket bliver vippet af hovedet på en betjent! Den skal måske endda sendes til rensning? Jeg har jo også i medieomtalen læst, at Øvig i detaljer

fortæller om, 'hvordan banden nærmest fra første øjeblik var i stand til at operere som garvede forbrydere.'

Hvor jeg dog savner et fotografi fra hjørnet mellem Klosterstræde og Strøget.

Sådanne små saksede historier er der ganske mange af, og det er synd for den store historie, der samlet rummer så meget relevant nyt stof.

Heldigvis læser jeg Jannie Schjødt Pedersens anmeldelse af PØKs bog: 'Peter Øvig Knudsen (PØK) sætter scenen fra start til slut i den over 400 sider lange bog, så læseren står lige ved siden af henholdsvis gerningsmand i gerningsøjeblikket og politiet i deres desperate jagt efter beviser. Genren kaldes fortællende journalistik og er særdeles velvalgt i forhold til det dramatiske materiale'.

Jeg ånder lettet op. Bogen repræsenterer fortællende journalistik. Så alle mine historisk metodiske indvendinger er uberettigede. Jeg er igen glad for min julegave. Den blev jo også præmieret af Statens Kunstfond, fordi den 'er et dybt fascinerende dokument, hvori et helt arsenal af retoriske virkemidler og kneb sættes ind for at optrælle, kortlægge og levendegøre en af de mest bizarre episoder i dansk efterkrigshistorie.' Nu forstår jeg endelig det med politikasketten.